

door Peter gemeten **PLUIMVEE**
HARTSLAG #23

**Rode vogelmijt, grote
verliespost bij leghennen**

EFFICIËNTE BESTRIJDING VAN RODE VOGELMIJT DOOR GEÏNTEGREERDE AANPAK

Kleine parasiet, grote problemen

De rode vogelmijt, in de volksmond ook bloedluis genoemd, is een uitwendige parasiet die zich hoofdzakelijk voedt met het bloed van kippen. De irritatie door bijtende mijten en het continue verlies van bloed leiden tot stress en algemene verzwakking bij de kip. Daardoor verhoogt haar gevoeligheid voor allerlei infectieziekten, zoals colibacillose. Verder treden vaak klinische problemen op door vederpikken en kannibalisme. Productieverliezen kunnen zeer hoog oplopen omwille van toegenomen sterfte, verhoogde voederconversie, legdaling en lagere eikwaliteit.

De meeste problemen situeren zich in ons land bij leghennen. Daarvoor zijn meerdere verklaringen:

- in leghenstallen zijn door de hoge bezettingsdichtheid en lange productiecycli steeds veel kippen -gastheren voor de mijten- aanwezig
- omstandigheden voor ontwikkeling en vermeerdering van de mijten zijn er geschikt:
 - constante temperatuur van 18 - 21 °C
 - infrastructuur waarin mijten zich makkelijk kunnen verplaatsen en verschuilen
 - slechts beperkte reiniging uitgevoerd tijdens een productieronde
- vaak meerleefstijdsbedrijven zonder periode van volledige leegstand, waarbij geïnfecteerde tomen fungeren als besmettingsbron voor nieuwe hennen

Recent werd in Nederland de schade door rode vogelmijt per productieronde van 84 weken op 0,61 € per hen geschat. Daar komen de -meestal hoge- kosten van uitgevoerde behandelingen nog bovenop.

In België is ongeveer 94% van de legbedrijven besmet met rode vogelmijt.

Mijten aan de macht?

Ondanks dat er veel geld aan bestrijding van rode vogelmijt wordt gespendeerd, is het resultaat ervan dikwijls teleurstellend. Diverse oorzaken liggen aan de basis daarvan.

Rode vogelmijten planten zich zeer snel voort. Ze leggen een groot aantal eitjes die op amper 1 week tijd via een aantal tussenstadia uitgroeien tot nieuwe volwassen mijten. Die beginnen zich op hun beurt ook te vermeerderen. De populatie mijten in een stal groeit aldus exponentieel. Zelfs lichte initiële besmettingen kunnen snel tot een bedrijfsprobleem evolueren. Opdat bestrijdingsmaatregelen tot een langdurige oplossing zouden leiden, dienen ze quasi 100% effectief te zijn. Dit is in de praktijk vaak niet het geval.

De infestatie van een stal kan op zeer veel manieren gebeuren. Ondermeer naburige tomen, nieuw aangekochte hennen, kadavers, mest, gecontamineerde materialen, personeel, bezoekers, knaagdieren, wilde vogels en huisdieren kunnen fungeren als besmettingsbron. Een stal opstarten met negatieve hennen vormt het uitgangspunt van mijten-preventie maar ook een streng bioveiligheidsbeleid om insleep van de parasiet te vermijden is essentieel. Het is wel zeer moeilijk om deze preventiemaatregelen sluitend te maken.

Door reinigen van de stal worden zeer veel mijten mechanisch verwijderd. Echter is grondig reinigen tijdens de ronde onmogelijk omwille van de aanwezige hennen. Ook tijdens de leegstand vergt goed reinigen veel discipline. De mijten zitten immers verscholen in kleine holten die vaak deel uitmaken van de stalinfrastructuur.

Bestrijdingsmiddelen die preventief of curatief ingezet worden, zijn bedoeld om aanwezige mijten te doden of hun ontwikkeling te remmen. Er zitten echter aanzienlijke verschillen in werkzaamheid tussen de producten onderling. De juiste keuze van een product bepaalt dus mee het succes van een behandeling.

Chemische middelen zijn in essentie vaak erg effectief doch bij veelvuldig gebruik kan resistentie optreden. De mijten worden dan minder gevoelig en sterven bij een behandeling niet of veel minder af. Vooral producten die al langere tijd in gebruik zijn, kennen dit probleem.

Naast het product op zich is ook de toedieningswijze van belang. Het correct aanbrengen van een bestrijdingsmiddel op staloppervlakken is niet makkelijk. Immers mogen er geen plaatsen overgeslagen worden. Bij behandelingen tijdens de ronde kunnen oppervlakken moeilijk bereikt worden omwille van de aanwezige dieren, stof of mest. Overigens verschuilen mijten zich vaak op slecht bereikbare plaatsen. Producten die geschikt zijn om de hennen zelf en dus niet de omgeving te behandelen, bv. door toediening via het drinkwater, kunnen voordelen bieden. Het product wordt dan geresorbeerd in de bloedbaan van de kip en de mijt komt ermee in contact wanneer ze bloed zuigt. Omdat de omgeving ongemoeid wordt gelaten, wordt het milieu minder belast.

Fysische acties zoals het toepassen van aangepaste lichtschema's of verwarmen van de stal boven een bepaalde temperatuur, kunnen helpen om mijtenpopulaties onder controle te houden. Ze zijn echter niet bij machte om stallen mijtenvrij te maken.

Hetzelfde kan gezegd worden over gebruik van predatoren. Natuurlijke vijanden van de rode vogelmijt worden dan in de stal uitgezet om de mijten te vangen. Het is echter zeer moeilijk om het juiste evenwicht tussen de populaties van mijten en predatoren te bereiken en te bewaren. Sommige predatoren brengen overigens zelf schade toe aan de stal.

De geïntegreerde aanpak werkt

Voor een doeltreffende bestrijding van de rode vogelmijt is het harmonieuze gebruik van beschikbare methoden noodzakelijk:

- door regelmatige monitoring kan het infestatie-niveau van de toom opgevolgd worden, kan op basis van objectieve gegevens beslist worden om tot behandeling over te gaan en kan het resultaat ervan beoordeeld worden. Monitoring gebeurt meestal door het uitzetten van mijtenvallen.
- preventie van een rode vogelmijtprobleem begint met de aankoop van negatieve hennen. Daarnaast is strikte bioveiligheid noodzakelijk om insleep te helpen voorkómen. Reinigen, fysische ingrepen en toedienen van bepaalde bestrijdingsmiddelen kunnen het besmettingsniveau helpen verminderen.
- curatieve behandeling is onvermijdelijk wanneer de toom zwaar geïnfesteerd is. Men kiest best voor een middel met hoge effectiviteit, waartegen geen resistentie bestaat, dat correct kan toegediend worden en waarbij het milieu zoveel mogelijk gevrijwaard wordt. In geen geval mag men producten inzetten die niet geïndiceerd zijn voor gebruik bij kippen. Ze kunnen immers leiden tot nevenreacties en/of residuen in de eieren.

1. Vormt rode vogelmijt een groot probleem in de Belgische pluimveesector?

JA. In België ervaren vooral leghennen problemen door rode vogelmijt. Ongeveer 94% van de legbedrijven is besmet. Geïnfesteerde tomen zijn meer gevoelig voor infectieziekten en doen meer aan vederpikken en kannibalisme. Door toegenomen sterfte, verhoogde voederconversie, legdaling en lagere eikwaliteit lopen de productieverliezen hoog op, gemiddeld tot 0,45 € per kip en per jaar. Daarbij komen nog behandelingskosten.

2. Moet er aandacht geschonken worden aan lage aantallen rode vogelmijt?

JA. Rode vogelmijten planten zich bijzonder snel voort. Een initieel klein aantal mijten groeit daarom zeer snel aan waardoor vlug problemen zullen optreden. De toestand van nabij opvolgen en op tijd ingrijpen is aangewezen.

3. Is efficiënte en duurzame bestrijding van rode vogelmijt mogelijk?

JA. Een efficiënte en duurzame bestrijding van rode vogelmijt is zeker mogelijk maar vraagt een doorgedreven inspanning. Een geïntegreerde aanpak met harmonieus toepassen van monitoring, preventieve maatregelen en curatieve behandelingen is noodzakelijk. Bioveiligheid, hygiëne, effectieve producten en correcte toediening ervan zijn daarbij essentieel.

4. Kunnen chemische middelen die niet bestemd zijn voor kippen ingezet worden?

NEEN. Middelen die gebruikt worden bij andere diersoorten of voor bescherming van gewassen, hebben soms een activiteit tegen rode vogelmijt. Toch kunnen deze niet zomaar aangewend worden in kippenstallen. Naast eventuele nevenreacties bij de kippen zelf, kunnen ze leiden tot residuen in eieren en/of omgevingseffecten.

THE SCIENCE OF HEALTHIER ANIMALS™